

31985L0337

5.7.1985

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

L 175/40

SMĚRNICE RADY
ze dne 27. června 1985
o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí

(85/337/EHS)

RADA EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ,

vzhledem k tomu, že kromě toho je nezbytné dosáhnout jednoho z cílů Společenství v oblasti ochrany životního prostředí a kvality života;

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského hospodářského společenství, a zejména na články 100 a 235 této smlouvy,

vzhledem k tomu, že Smlouva nestanoví pravomoci požadované k tomuto účelu a je třeba použít článek 235 Smlouvy;

s ohledem na návrh Komise ⁽¹⁾,

vzhledem k tomu, že by měly být zavedeny obecné zásady posuzování vlivů na životní prostředí za účelem doplnění a koordinace postupů vydávání povolení k provádění veřejných a soukromých záměrů, které by mohly mít významný vliv na životní prostředí;

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu ⁽²⁾,

vzhledem k tomu, že povolení pro veřejné a soukromé záměry, které by mohly mít významný vliv na životní prostředí, by mělo být vydáno jen po předchozím posouzení jejich případných významných vlivů na životní prostředí; že toto posuzování musí být prováděno na základě přiměřených informací poskytnutých oznamovatelem a případně doplněných orgány a veřejností, kterých se uvažovaný záměr může týkat;

s ohledem na stanovisko Hospodářského a sociálního výboru ⁽³⁾,

vzhledem k tomu, že akční programy Evropských společenství z roku 1973 ⁽⁴⁾ a 1977 ⁽⁵⁾ pro životní prostředí, stejně jako akční program z roku 1983 ⁽⁶⁾, jejichž hlavní směry schválila Rada Evropských společenství a zástupci vlád členských států, zdůrazňují, že nejlepší politika v oblasti životního prostředí spočívá spíše v předcházení vzniku znečištění prostředí nebo nepřijatelnému zasahování do něj u zdroje než v následných snahách o omezování jejich vlivů; že potvrzují nutnost brát co nejdříve v úvahu vlivy všech technických plánovacích a rozhodovacích procesů na životní prostředí; že za tímto účelem zajistí provádění postupů pro hodnocení těchto vlivů;

vzhledem k tomu, že zásady posuzování vlivů na životní prostředí musí být harmonizovány, zejména pokud jde o záměry, které mají být posuzovány, základní povinnosti oznamovatele těchto záměrů a obsah tohoto posouzení;

vzhledem k tomu, že záměry určitého druhu mají významný vliv na životní prostředí a tyto záměry musí být v zásadě podrobeny systematickému posouzení;

vzhledem k tomu, že odlišnosti právních předpisů platných v různých členských státech ve věci posuzování vlivů veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí mohou vytvářet nerovné soutěžní podmínky, a tím přímo působit na fungování společného trhu; že je proto nezbytné sblížit vnitrostátní právní předpisy v této oblasti ve shodě s článkem 100 Smlouvy;

vzhledem k tomu, že záměry jiných druhů nemusí mít v každém případě významný vliv na životní prostředí a že tyto záměry musí být posouzeny, pokud členské státy usoudí, že to jejich povaha vyžaduje;

vzhledem k tomu, že pro záměry, které podléhají posouzení, musí být poskytnuty určité minimální informace týkající se záměru a jeho vlivů;

⁽¹⁾ Úř. věst. C 169, 9.7.1980, s. 14.

⁽²⁾ Úř. věst. C 66, 15.3.1982, s. 89.

⁽³⁾ Úř. věst. C 185, 27.7.1981, s. 8.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 112, 20.12.1973, s. 1.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 139, 13.6.1977, s. 1.

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 46, 17.2.1983, s. 1.

vzhledem k tomu, že vlivy záměru na životní prostředí musí být posuzovány, aby bylo bráno v úvahu úsilí chránit zdraví lidí, přispět ke zlepšení kvality života zlepšením životního prostředí, zajistit udržení druhové rozmanitosti a reprodukční schopnosti ekosystému jako základního zdroje života;

vzhledem k tomu, že tato směrnice by však neměla být použita na záměry, jejichž jednotlivé části jsou přijímány zvláštními vnitrostátními právními předpisy, neboť cílů této směrnice, včetně cíle poskytovat informace, se dosahuje prostřednictvím zákonodárného procesu;

vzhledem k tomu, že navíc může být ve výjimečných případech vhodné vyjmout určitý záměr z postupů posuzování stanovených touto směrnicí, pokud je o tom vhodným způsobem informována Komise,

PŘIJALA TUTO SMĚRNICI:

Článek 1

1. Tato směrnice se vztahuje na posuzování vlivů těch veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí, které by mohly mít významný vliv na životní prostředí.

2. Pro účely této směrnice se rozumí:

„záměrem“

- provádění stavebních prací nebo výstavba jiných zařízení nebo děl,
- jiné zásahy do přírodního prostředí a krajiny včetně těch, které se týkají těžby nerostných surovin;

„oznamovatelem“

žadatel o povolení soukromého záměru nebo orgán veřejné moci, který dá podnět k záměru;

„povolením“

rozhodnutí příslušného orgánu nebo orgánů, které opravňuje oznamovatele k uskutečnění záměru.

3. Příslušný orgán nebo orgány jsou ty, které členské státy určí jako odpovědné za provádění úkolů vyplývajících z této směrnice.

4. Tato směrnice se nevztahuje na záměry sloužící cílům národní obrany.

5. Tato směrnice se nevztahuje na záměry, jejichž jednotlivé části jsou přijímány zvláštními vnitrostátními právními předpisy, protože cílů této směrnice, včetně cíle poskytovat informace, se dosahuje prostřednictvím zákonodárného procesu.

Článek 2

1. Členské státy přijmou všechna opatření nezbytná k zajištění, aby ještě před vydáním povolení byly záměry, které mohou mít významný vliv na životní prostředí mimo jiné v důsledku své povahy, rozsahu nebo umístění, posouzeny z hlediska jejich vlivů.

Tyto záměry jsou vymezeny v článku 4.

2. Posuzování vlivů na životní prostředí může být zahrnuto do povolovacích řízení již existujících v členských státech, nebo pokud taková řízení neexistují, do jiných řízení nebo do řízení, která mají být zavedena pro dosažení souladu s cíli této směrnice.

3. Členské státy mohou ve výjimečných případech vyjmout určitý záměr zcela nebo zčásti z působnosti ustanovení stanovených touto směrnicí.

V tom případě členské státy:

- a) zváží, zda by nevyhovovala jiná forma posouzení a mají-li být takto získané informace zpřístupněny veřejnosti;
- b) zpřístupní dotyčné veřejnosti informace vztahující se k tomuto vynětí a důvody, proč tato výjimka byla udělena;
- c) uvědomí Komisi před vydáním povolení o důvodech tohoto vynětí a poskytnou jí informace, které dají případně k dispozici vlastním státním příslušníkům.

Komise okamžitě předá získané dokumenty ostatním členským státům.

Každý rok předá Komise Radě zprávu o použití ustanovení tohoto odstavce.

Článek 3

Posuzování vlivů na životní prostředí vhodným způsobem určí, popíše a posoudí v každém jednotlivém případě a v souladu s články 4 až 11 přímé a nepřímé vlivy záměru na tyto faktory:

- člověka, faunu a flóru,
- půdu, vodu, ovzduší, podnebí a krajinu,
- vzájemné působení mezi faktory uvedenými v první a druhé odrážce,
- hmotné statky a kulturní dědictví.

Článek 4

1. S výhradou čl. 2 odst. 3 podléhají záměry kategorií uvedených v příloze I posouzení v souladu s články 5 až 10.

2. Záměry z kategorií uvedených v příloze II podléhají posouzení v souladu s články 5 až 10, pokud členské státy usoudí, že to jejich povaha vyžaduje.

Za tím účelem mohou členské státy mimo jiné upřesnit určité druhy záměrů, u nichž je třeba provádět posouzení, nebo mohou stanovit kritéria nebo prahové hodnoty umožňující určit, které ze záměrů z kategorií uvedených v příloze II musí podléhat posouzení v souladu s články 5 až 10.

Článek 5

1. V případě záměrů, které podle článku 4 musí podléhat posouzení vlivů na životní prostředí v souladu s články 5 až 10, přijmou členské státy nezbytná opatření k zajištění, aby oznamovatel poskytl ve vhodné formě informace upřesněné v příloze III, pokud:

- a) členské státy považují tyto informace za důležité v dané fázi povoloovacího řízení a vzhledem ke zvláštním rysům konkrétního záměru nebo určitého druhu záměrů a složek životního prostředí, které by mohly být zasaženy;
- b) členské státy považují za odůvodněné požadovat po oznamovateli, aby tyto informace shromáždil, mimo jiné s ohledem na současné poznatky a metody posuzování.

2. Informace, které má oznamovatel poskytnout v souladu s odstavcem 1, musí zahrnovat alespoň:

- popis záměru obsahující informace o jeho umístění, povaze a rozsahu,
- popis zamýšlených opatření k vyloučení a omezení významných škodlivých vlivů a je-li to možné je i k jejich nápravě,
- údaje nezbytné ke zjištění a posouzení hlavních vlivů, které by záměr mohl mít na životní prostředí,
- všeobecně srozumitelné shrnutí informací uvedených v první, druhé a třetí odrážce.

3. Považují-li to členské státy za nezbytné, zajistí, aby orgány vlastníci příslušné informace zpřístupnily tyto informace oznamovateli.

Článek 6

1. Členské státy učiní opatření nezbytná k zajištění, aby orgány, kterých by se záměr mohl týkat, měly vzhledem ke své zvláštní působnosti v otázkách životního prostředí možnost vyjádřit své stanovisko k žádosti o povolení. Členské státy určí orgány, s nimiž je třeba záměr za tímto účelem projednat, buď obecně, nebo v jednotlivých případech, kdy je podána žádost o povolení. Těmto orgánům musí být předány informace shromážděné podle článku 5. Podrobné podmínky týkající se projednání stanoví členské státy.

2. Členské státy zajistí, aby:

- každá žádost o povolení a všechny informace shromážděné podle článku 5 byly zpřístupněny veřejnosti,
- dotyčná veřejnost měla příležitost vyjádřit své stanovisko před zahájením uskutečňování záměru.

3. Podrobné podmínky poskytování těchto informací a jejich projednání stanoví členské státy, které mohou zejména v závislosti na zvláštní povaze záměrů nebo dotyčných lokalit:

- stanovit, kdo je dotyčná veřejnost,
- upřesnit místa, kde mohou být informace projednány,
- upřesnit způsob informování veřejnosti, např. formou vývěsek v určité oblasti, zveřejněním v místním tisku, organizováním výstav s plány a nákresey, tabulkami, grafy a modely,
- stanovit způsob, jak má být věc projednána s veřejností, např. písemným podáním, dotazníkovým průzkumem,
- stanovit vhodné lhůty pro různé fáze postupu pro zajištění, aby rozhodnutí bylo přijato v přiměřené lhůtě.

Článek 7

Je-li si členský stát vědom, že záměr by mohl mít závažný vliv na životní prostředí v jiném členském státě, nebo pokud členský stát, který by mohl být významně ovlivněn, o to požádá, poskytne členský stát, na jehož území má být záměr uskutečněn, informace shromážděné podle článku 5 tomuto členskému státu ve stejnou dobu, kdy je zpřístupní svým občanům. Tyto informace slouží jako základ pro všechna jednání nezbytná v rámci dvoustranných vztahů mezi dvěma členskými státy na základě vzájemnosti a rovnocennosti.

Článek 8

Informace shromážděné podle článků 5, 6 a 7 musí být brány v úvahu v povolovacím řízení.

Článek 9

Po vydání rozhodnutí uvedomí příslušný orgán nebo orgány dotyčnou veřejnost o:

- obsahu rozhodnutí a všech podmínkách k němu připojených,
- důvodech a úvahách, na kterých je rozhodnutí založeno, jestliže tak stanoví právní předpisy členských států.

Podrobné podmínky pro tyto informace stanoví členské státy.

Je-li jiný členský stát informován podle článku 7, je rovněž informován o dotyčném rozhodnutí.

Článek 10

Ustanoveními této směrnice není dotčena povinnost příslušných orgánů respektovat omezení uložená vnitrostátními právními a správními předpisy a přijatou právní praxí v oblasti zachování služebního a obchodního tajemství a ochrany veřejného zájmu.

Pokud je použitelný článek 7, podléhá předávání informací jinému členskému státu a přijetí informací jiným členským státem omezením platným v členském státě, kde je záměr navrhován.

Článek 11

1. Členské státy a Komise si vyměňují informace o zkušenostech získaných při použití této směrnice.

2. Členské státy uvědomí Komisi zejména o všech kritériích nebo prahových hodnotách přijatých pro výběr dotyčných záměrů v souladu s čl. 4 odst. 2 nebo o druzích dotyčných záměrů, které podle čl. 4 odst. 2 podléhají posouzení v souladu s články 5 až 10.

3. Pět let po oznámení této směrnice podá Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o jejím používání a účinnosti. Zpráva je vypracovávána na základě uvedené výměny informací.

4. Na základě této výměny informací předloží Komise Radě doplňkové návrhy, je-li to nezbytné, za účelem dostatečné koordinace při použití této směrnice.

Článek 12

1. Členské státy učiní opatření nezbytná pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do tří let od jejího oznámení ⁽¹⁾.

2. Členské státy sdělí Komisi znění ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 13

Ustanoveními této směrnice není dotčeno právo členských států stanovit přísnější předpisy pro oblast působnosti a postup při posuzování vlivu na životní prostředí.

Článek 14

Tato směrnice je určena členskými státem.

V Lucemburku dne 27. června 1985.

Za Radu

předseda

A. BIONDI

⁽¹⁾ Tato směrnice byla oznámena členskými státem dne 3. července 1985.

PŘÍLOHA I

ZÁMĚRY POSUZOVANÉ PODLE ČL. 4 ODS. 1

1. Rafinerie surové ropy (s výjimkou závodů vyrábějících pouze maziva ze surové ropy) a zařízení ke zplyňování a zkapalňování uhlí nebo živičné břidlice o kapacitě 500 a více tun denně.
2. Tepelné elektrárny a jiná spalovací zařízení s tepelným výkonem minimálně 300 MW, jakož i jaderné elektrárny a jiné jaderné reaktory (s výjimkou výzkumných zařízení pro výrobu a přeměnu štěpných a množivých látek, jejichž maximální výkon nepřesahuje 1 kW tepelného výkonu).
3. Zařízení určená výhradně k trvalému skladování nebo konečnému uložení radioaktivního odpadu.
4. Integrovaná zařízení pro primární tavbu litiny a oceli.
5. Zařízení k získávání azbestu a zpracování a přepracování azbestu a výrobků obsahujících azbest: pro azbestocementové produkty s roční výrobou přesahující 20 000 tun konečného produktu; pro třecí materiály s roční výrobou přesahující 50 tun konečných produktů; pro jiné druhy použití azbestu při spotřebě vyšší než 200 tun ročně.
6. Integrovaná chemická zařízení.
7. Výstavba dálnic, rychlostních silnic ⁽¹⁾ a dálkových železničních tratí a letišť ⁽²⁾ s hlavní rozjezdovou a přistávací drahou o délce 2 100 m nebo více.
8. Obchodní přístavy a vnitrozemské vodní cesty a přístavy pro vnitrozemskou vodní dopravu umožňující plavbu lodí nad 1 350 tun.
9. Zařízení ke zneškodňování odpadu spalováním, chemickým zpracováním nebo skladováním toxických a nebezpečných odpadů.

⁽¹⁾ Pro účely této směrnice se „rychlostní silnicí“ rozumí silnice, která odpovídá definici Evropské dohody o mezinárodních silnicích I. třídy ze dne 15. listopadu 1975.

⁽²⁾ Pro účely této směrnice se „letišťem“ rozumí letiště, která odpovídají definici v Chicagské úmluvě z roku 1944 zřizující Mezinárodní organizaci pro civilní leteckou dopravu (Příloha 14).

PŘÍLOHA II

ZÁMĚRY POSUZOVANÉ PODLE ČL. 4 Odst. 2

1. **Zemědělství**
 - a) Záměry restrukturalizace zemědělského půdního fondu.
 - b) Záměry využití neobdělávané půdy a polopřírodních území k intenzivnímu zemědělskému využívání.
 - c) Vodohospodářské záměry pro zemědělství.
 - d) Zalesňování nelesních pozemků, které by mohlo vyvolat nepříznivé ekologické změny, a rekultivace půd za účelem změny způsobu využívání půdy.
 - e) Zařízení k chovu drůbeže.
 - f) Zařízení k chovu prasat.
 - g) Chov lososů.
 - h) Získávání půdy z moře.

2. **Těžební průmysl**
 - a) Těžba rašeliny.
 - b) Hlubinné vrty s výjimkou vrtů pro průzkum stability půdy, a zejména:
 - geotermální vrty,
 - vrty pro ukládání jaderného odpadu,
 - vrty pro zásobování vodou.
 - c) Těžba nerostů jiných než kovových a energetických, jako jsou mramor, písek, štěrk, břidlice, sůl, fosfáty a uhličitán draselný.
 - d) Hlubinná těžba uhlí a lignitu.
 - e) Povrchová těžba uhlí a lignitu.
 - f) Těžba ropy.
 - g) Těžba zemního plynu.
 - h) Těžba rud.
 - i) Těžba živičné břidlice.
 - j) Povrchová těžba nerostů jiných než kovových a energetických.
 - k) Povrchová průmyslová zařízení k těžbě uhlí, ropy, zemního plynu a rud, jakož i živičné břidlice.
 - l) Koksovací pece (suchá destilace uhlí).
 - m) Zařízení k výrobě cementu.

3. **Energetický průmysl**
 - a) Průmyslová zařízení k výrobě elektrické energie, páry a teplé vody (neuvedená v příloze I).
 - b) Průmyslová zařízení k dopravě plynu, páry a teplé vody; nadzemní vedení elektrické energie.
 - c) Povrchové skladování zemního plynu.
 - d) Podzemní skladování topných plynů.
 - e) Povrchové skladování fosilních paliv.
 - f) Průmyslové briketování uhlí a lignitu.
 - g) Zařízení k výrobě a obohacování jaderného paliva.
 - h) Zařízení k přepracování vyhořelého jaderného paliva.
 - i) Zařízení k shromažďování a zpracování radioaktivního odpadu (neuvedená v příloze I).
 - j) Zařízení k výrobě elektřiny ve vodních elektrárnách.

4. **Zpracování kovů**
 - a) Železářny a ocelárny včetně sléváren, kováren, tažírén drátů a válcoven (neuvezené v příloze I).
 - b) Zařízení k výrobě neželezných kovů (kromě drahých kovů), včetně jejich tavení, zušlechťování, tažení a válcování.
 - c) Lisování, tažení a vyklepávání velkých odlitků.
 - d) Povrchová úprava kovů.
 - e) Výroba kotlů, nádrží, cisteren a jiných plechových zásobníků.
 - f) Výroba a montáž motorových vozidel a výroba motorů pro tato vozidla.
 - g) Loděnice.
 - h) Zařízení pro výrobu a opravu letadel.
 - i) Výroba zařízení pro železniční dopravu.
 - j) Tváření výbuchem.
 - k) Zařízení k pražení a slinování kovových rud.
5. **Výroba skla**
6. **Chemický průmysl**
 - a) Zpracování meziproduktů a výroba chemikálií (neuvezených v příloze I).
 - b) Výroba pesticidů a farmaceutických produktů, barev a laků, elastomerů a peroxidů.
 - c) Zařízení ke skladování ropy, petrochemických a chemických produktů.
7. **Potravinářský průmysl**
 - a) Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků.
 - b) Balení a konzervování výrobků živočišného a rostlinného původu.
 - c) Výroba mléčných výrobků.
 - d) Pivovarnictví a sladovnictví.
 - e) Výroba cukrovinek a sirupů.
 - f) Játka.
 - g) Škrobárny.
 - h) Závody na výrobu rybí moučky a rybího oleje.
 - i) Cukrovary.
8. **Textilní, kožedělný, dřevozpracující a papírenský průmysl**
 - a) Továrny na praní, odmašťování a bělení vlny.
 - b) Výroba dřevovláknitých a dřevotřískových desek a překližky.
 - c) Výroba papíroviny, papíru a lepenky.
 - d) Barvírny vláken.
 - e) Výroba a zpracování celulosy.
 - f) Koželužny a jirchářství.
9. **Gumárenský průmysl**

Výroba a zpracování produktů na bázi elastomerů.
10. **Záměry v oblasti infrastruktury**
 - a) Záměry rozvoje průmyslových oblastí.
 - b) Záměry rozvoje měst.
 - c) Lyžařské vleky a lanové dráhy.
 - d) Výstavba silnic, přístavů včetně rybářských přístavů, a letišť (záměry neuvedené v příloze I).
 - e) Úpravy vodních toků sloužící jejich splavnění a ochraně proti povodním.
 - f) Přehrady a jiná zařízení určená k akumulaci vody nebo k její dlouhodobé retenci.
 - g) Tramvaje, nadzemní a podzemní dráhy, visuté nebo podobné dráhy zvláštního typu určené výhradně nebo převážně k dopravě cestujících.
 - h) Ropovody a plynovody.
 - i) Dálkové vodovody.
 - j) Soukromé přístavy.

11. **Ostatní záměry**
 - a) Rekreační osady, hotelové komplexy.
 - b) Stálé závodní a zkušební dráhy pro automobily a motocykly.
 - c) Zařízení ke zneškodňování průmyslového a domovního odpadu (neuvedená v příloze I).
 - d) Čistírny odpadních vod.
 - e) Odkaliště.
 - f) Skladování železného šrotu.
 - g) Zkušebny motorů, turbín nebo reaktorů.
 - h) Výroba umělých minerálních vláken.
 - i) Výroba, balení, nabíjení a plnění střelného prachu a výbušnin.
 - j) Kafilérie.

 12. **Změny rozvojových záměrů uvedených v příloze I a záměrů v příloze I, které jsou určeny výhradně nebo hlavně k rozvoji a testování nových metod nebo výrobků, a které nejsou používány déle než jeden rok.**
-

PŘÍLOHA III

INFORMACE UVEDENÉ V ČL. 5 ODS. 1

1. Popis záměru zahrnující zejména:
 - popis fyzikálních charakteristik celého záměru a požadavky na využívání půdy během výstavby a provozu,
 - popis hlavních charakteristik výrobních procesů, například druhu a množství použitých materiálů,
 - odhad typu a množství předpokládaného odpadu a emisí (znečištění vody, ovzduší a půdy, hluk, vibrace, světlo, teplo, záření atd.) vznikajících provozem navrhovaného záměru.
2. V případě potřeby nástin alternativních řešení uvažovaných oznamovatelem a uvedení hlavních důvodů jeho výběru z hlediska vlivů na životní prostředí.
3. Popis aspektů životního prostředí, které by mohly být navrhovaným záměrem významně zasaženy, zejména včetně obyvatelstva, fauny, flóry, půdy, vody, ovzduší, klimatických faktorů, hmotných statků včetně architektonického a archeologického dědictví, krajiny a vzájemných vztahů mezi těmito faktory.
4. Popis ⁽¹⁾ možných významných vlivů navrhovaného záměru na životní prostředí vyplývajících z:
 - existence záměru jako celku,
 - využívání přírodních zdrojů,
 - emise znečišťujících látek, vzniku rušivých vlivů a zneškodňování odpadu;a oznamovatelem vypracovaný popis předpovědních metod použitých k posouzení vlivů na životní prostředí.
5. Popis zamýšlených opatření pro předcházení, snížení a pokud možno vyrovnání všech významných negativních vlivů na životní prostředí.
6. Všeobecně srozumitelné shrnutí informací poskytovaných na základě výše uvedených bodů.
7. Uvedení všech obtíží (technických nedostatků nebo nedostatků ve znalostech) zjištěných oznamovatelem při shromažďování požadovaných informací.

⁽¹⁾ Popis by měl zahrnovat přímé a jakékoliv nepřímé, sekundární, kumulativní, krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé, stálé a dočasné, pozitivní a negativní vlivy záměru.